

KETVIRTAS SKYRIUS

Neturėjau ką veikti, todėl nuėjau paskui Stredleiterį į prausyklą paplepėti, kol jis skusis. Prausykloj, be mūsų,— nė gyvos dvasios, nes visas korpusas tebesėdėjo futbole. Buvo karšta kaip pragare, visi langai aprasoję. Palei vieną sieną apie dešimt kriauklių. Stredleiteris įsitaisė apie vidurį, aš atsisėdau ant kriauklės šalimais ir ėmiau sukioti čiaupą — tai paleidžiu vandenį, tai vėl užsuku. Nervai. Stredleiteris skutosi ir švilpiniavo „Dainą apie Indiją“. Jis neturėjo klausos ir švilpdavo taip, kad paskui penkias dienas spengdavo ausyse, ir lyg tyčia išsirinkdavo tokias melodijas, kurias ir geras švilpikas nelengvai pašvilps — „Dainą apie Indiją“ arba „Skerdynes Dešimtojoj aveniu“. Subjauroti melodiją jam būdavo juokų darbas.

Jeį prisimenat, pirma pasakojau, kad Eklis suskretėlis. Stredleiteris irgi ne kitoks, nors ir atrodydavo normaliai. Iš pirmo žvilgsnio jį galėjai palaikyti dabita. Bet, sakysim, kad jūs būtumėt matę jo skustuvą — surūdijęs, priskretęs muilo putų ir plaukų. Jis niekad jo nevalydavo. Tačiau atrodydavo Stredleiteris visai padoriai, ypač kai išsigražindavo, jei nepažinojai jo taip, kaip aš pažinojau. Gražindavosi jis dėl to, kad buvo įsimylėjęs save iki ausų. Jis manė esąs gražiausias vaikas visam Vakarų pusrutuly. Jis iš tiesų buvo gražus. Bet jo gražumas buvo tokios rūšies, kad tėvai, pamatę jo nuotrauką mokyklos albume, būtinai klausia: „Kieno šitas vaikas?“ Žodžiu, jis būdavo labai gražus nuotraukose. Pensy turėjau tiek ir

tiek pažįstamų, kurie man atrodė šimtą kartų dailesni už Stredleiterį, bet nuotraukose jie neatrodydavo gražūs. Vieno nosis ištįsus, kito ausys atsikišusios, trečias vėl nei šioks, nei toks. Šitą esu pastebėjęs ne kartą.

Taigi sėdėjau ant kriauklės greta besiskutančio Stredleiterio ir sukiojau čiaupą. Tebebuvau su raudonąja kepure, užsidėjęs snapeliu į užpakalį. Žvėriškai smagi buvo kepurė.

— Klausyk,— sako Stredleiteris.

— Yra proga padaryti man kolosališką paslaugą.

— Būtent?— sakau. Bet nepašokau iš džiaugsmo. Jis visados prašinėdavo kolosališkų paslaugų. Visi tie rinktiniai gražuoliai ir tie, kurie tariasi esą kieti vyrai, amžinai prašinėja kolosališkų paslaugų. Jie taip įsimylėję save, kad mano, jog kiti irgi kraustosi dėl jų iš proto ir tik laukia, kuo galėtų pasitarnauti. Komikai, garbės žodis.

— Eisi kur nors šįvakar ar ne?— klausia Stredleiteris.

— Gal taip, o gal ir ne. O ką?

— Man iki pirmadienio reikia perskaityti šimtą puslapių istorijos,— paaškino jis.

Gal sukombinuotum rašinėlį iš anglų? Jeigu pirmadienį neatiduodu to prakeikto rašinio — galas. Dėl to ir prašau. Parašysi?

Ar ne komedija? Nei verkt, nei juoktis.

— Aš švilpiu iš mokyklos, o jis mane prašo sukombinuoti rašinį!— sakau aš.

— Žinau, žinau. Bet tu suprask — aš žuvęs, jeigu neatiduodu rašinio. Būk draugas. Gerai?

Aš jam ne iš karto atsakiau. Tegu pasinervina, rupūžė.

— Apie ką?

— Apie ką širdis geidžia. Aprašyk ką nors. Sakysim, kambarį. Arba namą. Arba ir visą kvartalą. Žodžiu, bet ką, kad tik būtų vaizdinga. Kalbėdamas jis gardžiai nusižiovavo. Šitokie dalykai man vidurius susuka. Prašo tave gelbėti ir žiovauja, net žiaunos traška! — Bet tik nepersistenk!— sako jis. Tas šunskumpis Harcelas tave laiko vos ne rašytoju ir žino, kad mudu gyvename vienam kambary. Tai ir nesistenk sukaišioti visų kablelių ir kabliataškių į vietas.

Man dar kartą žarnnos apsvirtė! Žmogus moki rašyti rašinius, o čia mulkis kliepi apie kablelius. Stredleiteris tiek teismano. Jis norėjo pasakyti, atseit jam rašiniai nesiseka tik dėl to, kad jis ne vietoj sudėlioja kablelius. Kaip ir Eklis, tas irgi panašiai nusišnekėdavo. Kartą žiūrėjome su Ekliu krepšinio varžybas. Mūsų komandoj buvo vienas atsakantis žaidėjas — Hovis Koilas. Gražu buvo žiūrėti, kaip jis kaišiojo kiaurus iš aikštės vidurio, kamuolys net lentos nepaliesdavo. Eklis per visas rungtynes kalbėjo, jog jis pataiko vien dėl to, kad jo ūgis

tinkamas krepšiniui, įsivaizduokite — ūgis! Velniškai nekenčiu tokių skiedalų.

Paskui man nusibodo sėdėti, nusikrausčiau nuo kriauklės ir ėmiau miklinti kojas, taukšėdamas kulnėmis taktą. Taip sau, dėl juoko. Aš nesugebu takto dorai išmušti, bet ten buvo akmeninės grindys ir baisia gerai skambėjo. Aš ėmiau pamėgdžioti vieną kino aktorį — jis vaidino tokioj muzikinėj komedijoj. Velnioniškai nekenčiu filmų, bet man patinka pamėgdžioti aktorius. Stredleiteris skusdamasis stebėjo veidrody mano meną. Man publika — viskas. Mėgstu save demonstruot.

— Mano tėvas — gubernatorius!— sakau. Pradėjau nertis iš kailio. Daviausi kaip pašėlęs po prausyklą.— Neleidžia manęs mokytis šokėju! Siunčia į Oksfordą! Bet aš gimęs šokėju! Stredleiteris sukrizeno. Šiokį tokį humoro jausmą ir jis turėjo. Šįvakar — Zygfeldo reviu premjera! Man ėmė trūkti kvapo. Apskritai skystai kvėpuoju. Pagrindinis veikėjas negali šokti! Nepasikelia, nusilakęs kaip šuva! Ką paims į jo vietą? Ką gi kitą, jei ne mane — mažąjį gubernatoriaus sūnų!

— Kur išknisai tą kepurę?— klausia Stredleiteris. Jis tik dabar pastebėjo mano medžioklinę kepurę.

Aš visai uždusau ir liovausi siutęs. Nusiėmiau kepurę ir apžiūrėjau turbūt devyniasdešimtą kartą.

— Pirkau širynt Niujorke. Doleris. Patinka? Stredleiteris linktelėjo.

— Liuks! — sako jis. Aišku, norėdamas man įtikti, nes tuoj pat išgirdau tokius žodžius: — Žiurėk, tai sukombinuoji tą temą? Man reikia žinoti.

— Jeigu turėsiu laiko. Jeigu ne — tai ne, sakau. Ir vėl atsisėdu ant tos pačios kriauklės.

— Su kuo eini? — klausiu. — Su Ficdžerald?

— Pasiutai! Sakiau, kad su ta klizma kvit.

— Taaip? Tai perleisk ją man. Kaip draugui. Rimtai. Mano tipas.

— Gali imt, kad nori... Bet ji tau per sena. Ir staiga — visai be jokios priežasties — panorau šokti nuo kriauklės Stredleiteriui ant kaklo ir išriesti jį pusnelsoniu. Gal girdėjot, yra toks imtynių būdas — pusnelsonis — užlauži priešininko kaklą ir gali net nugalabyti, jei turi ūpo. Užėjo noras padūkti, tai ir stryktelėjau. Stryktelėjau kaip pantera!

— Atsikabink, Houldenai, nebūk mažas! — supurkštė Stredleiteris. Jis, matyt, nebuvo nusiteikęs siusti. Be to, skutosi.

— Ar nori, po velnių, kad galvą nusipjaučiau?

Bet aš jo nepaleidau. Šauniai suriečiau pusnelsoniu.

— Nagi, ištrūk dabar iš mano geležinių gniaužtų,— sakau aš jam.

— Ak tu, rrupūže! — Jis pasidėjo skustuvą, staigiai vinkstelėjo rankomis ir išsirovė iš mano glėbio. Jis tvirtas, bjaurybė. Aš — visai skystas.

— Tik nepradėk kvailioti! — sako jis. Ir ėmė skustis iš naujo. Jis visuomet skusdavosi du kartus. Kad tik gražesnis būtų. Skustuvas purvais apaugęs, surūdijęs...

— Įdomu, kas tavo pana, jeigu ne Ficdžerald? — Aš vėl atsisėdau ant savo praustuvės šalia Stredleiterio.

— Gal toji mailius — Filisė Smit?

— Šį kartą ne. Buvau, tiesa, planavęs pasimatyti su ja, bet aplinkybės pasikeitė... Dabar einu su tokia Bedos Tou drauge, jiedvi gyvena vienam kambary... E, ką atsiminiau! Jinai tave pažįsta.

— Kas mane pažįsta? — klausiu.

— Ta mergiščia.

— Eik tu! — sakau. — Kaip pavardė? — Man pasidarė įdomu.

— Pala, kaip ji... A, Džina Gelager.

Velniask! Išgirdęs, ko nenusiverčiau nuo kriauklės.

— Džeinė Gelager! — sakau. Po perkūnais, jis tikrai mane pritrenkė! Net pašokau.

Pažįstu! Mes gyvenom visai greta užpraeitą vasarą. Ji vedžiodavos tokį didelį dobermaną—pinčerį. Ir žinai, kaip aš susipažinau su ja? Tas jos šuo, būdavo, kad kiek — vis atbėga į mūsų kiemą...

— Pasitrauk, Houldenai, ne stiklinis! — pertraukė mane Stredleiteris.

— Ar maža tau vietos?

Žvėriškai susijaudinau. Tikrai, po velnių, susijaudinau.

— Kur jinai? — klausiu Stredleiterį.— Eisiu pasisveikinti, ar ką. Kur ji yra? Žemai?

— Aha.

— O kaip ten buvo, kad ji mane prisiminė? Ji mokosi B. M.? Sakė, mokysis arba B. M., arba Sibly. Aš maniau, kad ji Sibly. Kaip ji mane prisiminė? — Susijaudinau, po velnių. — Ką aš galiu žinoti, žmogau? Kilstelk užpakalį neplepėjęs. Prisėdai mano rankšluostį,— sako Stredleiteris. Sėdėjau ant jo idiotiško rankšluosčio.

— Džeinė Gelager! — kartočiau aš. Vis negalėjau atsikvošėti.— Rupūs miltai! Stredleiteris „Vitaliu“ tepėsi plaukus. Mano „Vitaliu“.

— Jinai šokėja,— sakau.— Balerina, supranti? Kasdien po dvi valandas treniruodavosi, net per didžiausius karščius. Baisiau bijojo, kad kojos neišpurstų — storos kad nepasidarytų. Kiek kartų mes žaidėm šaškėm!

— Ką tu žaisdavai su ja?

— Šaškėm.

— Viešpatie aukštiekninkas! Jis žaisdavo su ja šaškėm!

— Aha. Ji, būdavo, niekad nejudina damų. Per visą lošimą. Sustatydavo visas damas, kiek turėdavo, paskutinėj eilėj ir palikdavo stovėti. Supranti, jai tiesiog patikdavo damos, išrikiuotos paskutinėj eilėj.

Stredleiteris tylėjo. Tokiais niekais mažai ką sudominsi.

— Jos motina eidavo į tą patį klubą kaip ir mes,— kalbėjau toliau.— Aš tenai padavinėdavau lazdas — dėl pinigų. Atsimenu, kelis kartus nešiojau ir jos motinai. Devynioms duobelėms jai reikėdavo arti šimto septyniasdešimt smūgių.

Vargu ar Stredleiteris klausėsi. Sukavosi savo vešlias garbanas. — Reikia nueiti bent pasisveikint su ja,— sakau.

— Tai ir eik, kas tave laiko?

— Ir eisiu, tuoj...

Jis ėmė iš naujo skirtis sklastymą. Šukuodavosi jis visada po gerą valandą.

— Jos tėvai išsiskyre. Motina paskui ištekėjo už vieno girtuoklio,— aiškinau aš.— Kaip šiandien atsimenu — toks džiūsna, apžėlusiom kojom. Visada vaikščiodavo vienom trumpikėm. Džeinė sakė, kad jis dramaturgas ar

kas toks, bet, kiek aš mačiau, jis, velnias, tik lakdavo kaip šuva ir klausydavosi kiekvieno pašvinkusio detektyvo per radiją. Ir lakstydamo po visą namą nuogas. Prie Džeinės, prie visų.

— Eik, eik! — atsiliepė Stredleiteris. Tuo tai jis susidomėjo — kaip nuogas girtuoklis lakstydamo po namą, Džeinei matant. Stredleiteris, bjaurybė, buvo smarkiai patvirkęs.

— Vaikystė jos buvo siaubinga. Be juoko. Šitas Stredleiteriui neįdomu. Jam tikrai visokios šlykštybės rūpėjo.

— Džeinė Gelager! Rupūs miltai! — negalėjau jos pamiršti. — Reikėtų nueit bent pasisveikint, ar ką...

— Tai ir spausk, ko čia zyzi! — sako Stredleiteris. Nuėjau prie lango, bet nieko pro jį nemačiau: stiklai buvo aprasoję nuo karščio.

— Dabar kažkaip nenusiteikęs,— sakau. Iš tiesų nebuvo tinkamai nusiteikęs. Be nuotaikos tokių dalykų verčiau nepradėti.

— Aš maniau, kad ji stos į Siplį... Galvą būčiau davęs nukirsti, kad ji dabar mokosi Siplį.— Aš vaikščiojau po prausyklą. Daugiau neturėjau kas veikia.— Kaip jai patiko varžybos? — klausiu Stredleiterį.

—Turbūt patiko. Nežinau.

— Ar ji tau nepasakojo, kaip mes visą laiką žaisdavom

šaškēm, ar šiaip ko nors?

— Viešpatie aukštiekninkas, aš su ja tik šiandien susipažinau! — sako Stredleiteris. Jis pagaliau baigė tvarkytis šukuoseną ir dabar dėliojosi savo šlykščius skutimosi reikmenis. — Žinai ką, atiduok jai linkėjimų nuo manęs, gerai?

— Gerai,— sako Stredleiteris. Bet aš tikrai žinojau, kad nė velnio jis neatiduos. Tokie suskiai kaip Stredleiteris niekad neatiduoda linkėjimų.

Jis nuėjo į kambarį, o aš dar pastovėjau prausykloj, prisimindamas Džeinę ir anuos laikus. Paskui ir aš sugrižau į kambarį.

Kai įėjau, Stredleiteris stovėjo priešais veidrodį ir rišosi kaklaraištį. Jis pusę amžiaus praleido prie veidrodžio. Atsisėdau į savo krėslą ir žiūrėjau.

— Klausyk,— sakau,— nesakyk jai, kad mane išgrūdo, gerai?

— Gerai.

Stredleiteris turėjo vieną gerą ypatybę — jis nesismulkindavo kaip Eklis. Greičiausiai dėl to, kad viskas jam buvo nulis. Niekas jam nebuvo įdomu. Tuo jis ir skyrėsi nuo Eklio. Tas susna visur kaišiodavo savo ilgą nosį.

Stredleiteris apsivilko mano palaidinę.

— Pabandyk tu man ją išstampyti, tai taip ir žinok! — sakau.— Aš pats buvau ją vilkėjęs tiktai du kartus.

— Būk šaltas, neišstampysiu. Įdomu, koks velnias nujojo mano cigaretes?

— Antai ant stalo.— Jis amžiais pamiršdavo, kur ką palikęs.— Po šaliku.— Jis įsikišo cigaretes į palaidinės kišenę — mano palaidinės.

Aš staiga apsukau kepurę snapeliu į priekį. Kažko staiga lyg ir susinervinau. Apskritai esu nervingas.

— Klausyk, o kur tu su ja važiuosi? — klausiu Stredleiterį.— Dar nesugalvojai?

— Nežinau. Tikriausiai į Niujorką, jeigu bus laiko. Įsivaizduoji, jinai išsiėmė leidimą tik iki pusės dešimtos! Man nepatiko jo tonas, ir aš pasakiau:

— Ji pasiėmė leidimą tik iki pusės dešimtos, matyt, dėl to, kad taip greit neišidėmėjo, koks gražus, koks kerintis suskis tu esi. Jeigu būtų įsižiūrėjusi, būtų išsiprašiusi, ko gera, iki pusės vienuoliktos ryto!

— O kaip manai,— sako Stredleiteris. Tokį nelengva sumauti. Jis per daug įsivaizdina.— Juokai juokais, bet tą temą tu man tikrai parašyk,— sako jis, apsilkęs paltą ir ketindamas eiti.— Per daug nesistenk, svarbu tiktai, kad būtų vaizdinga. Gerai?

Aš nieko neatsakiau. Nenorėjau. Pasakiau tik tiek:

— Paklausk, ar ji tebelaiiko savo damas paskutinėj eilėj.

— Gerai,— sako Stredleiteris. Tačiau žinojau, kad jis nepaklaus.— Na, iki. Lik sveikas! — Jis trinktelėjo durimis ir išgaravo.

Jam išsinešdinus, kokį pusvalandį sėdėjau sau fotelyje ir nieko neveikiau. Tiktai galvojau apie Džeinę ir kad Stredleiteris eina į pasimatymą su ja. Begalvodamas taip susinervinau — nors iš proto kraustykis. Jau sakiau, koks patvirkęs tas Stredleiteris.

Staiga į kambarį vėl įsigrūdo Eklis. Kaip paprastai — tiesiai pro dušą. Bene pirmą kartą per visą savo sumautą gyvenimą apsidžiaugiau, išvydęs jo snukį. Jis atitraukė mano mintis nuo kitokių niekų.

Išsėdėjo jis pas mane iki pat vakarienės, apšnekėjo visą Pensį ir visus pažįstamus, kurių nevirškinąs, ir visą laiką spaudė milžinišką spuogą ant smakro,— be nosinės, be nieko. Tarp mūsų kalbant, labai abejoju, ar jis apskritai turėjo nosinę. Nesu matęs, kad jis kada būtų kaip žmogus valęsis nosį ar panašiai.